

Ines Metsalu-Nurminen
Peakontrolör
Riigikontroll
riigikontroll@riigikontroll.ee

Teie 07.07.2022

Meie 17.08.2022

nr 2-1/80082/21

nr 6-3/4942

Vastus märgukirjale „Riigi 2021. aasta raamatupidamise aastaaruande õigus ja tehingute seaduslikkus“

Austatud peakontrolör

Täname Teid soovitude ja tähelepanekute eest tagatiste ja kautsjonite tagastamise korralduse lihtsustamiseks ning nende pikaajalise kohustistena kajastamiseks. Vastuseks märgukirjale selgitame alljärgnevat:

1. Kohtute tagastamisele kuuluvate tagatistasude ja kautsjonite jääk on aastatega suurenenud.

Nagu ka Riigikontroll oma tähelepanekus välja toob, siis tagastamata jäägi suurenemine on tingitud eelkõige regulatsioonist, kuivõrd kehtiv tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 195 võimaldab tagatise tagastamist ainult tagatise andja avalduse alusel. Justiitsministeerium on kooskõlastatult kohtutega ette valmistanud tsiviilkohtumenetluse seadustiku muudatused (633 SE), mis võimaldavad tagatise tagastamist ka tagatise määranud või selle andmist võimaldanud kohtu omal algatusel. Samuti nähakse muudatusega ette täiendav võimalus tagatise riigituludesse kandmiseks tagatise andja avalduse alusel või juhul, kui kohtul ei ole võimalik tagatist selle andjale tagastada. Tagatis määratakse kohtu poolt nõude tagamiseks ja kellegi kasuks. Sama moodi on kohtu diskretsiooniotsus tagatise tagastamine. Seega ei saa tagatise tagastamise protsessi automatiseerida, vaid see saab toimuda vaid kohtulahendi alusel. Kokkuvõttes näeme, et oleme soovitude praeguseks juba täitnud ning täiendavaid tegevusi ette ei näe.

2. Ettemakstud tagatised ja kautsjonid on raamatupidamises arvel vaid lühiajalise kohustisena.

Justiitsministeerium eeldab, et peale hetkel Riigikogu menetluses oleva tsiviilkohtu menetluse seadustiku muudatuste (633 SE) jõustumist 1. jaanuaril 2023, mis annab täiendavad võimalused tagatiste tagastamiseks tagatise andjale või riigituludesse kandmiseks, jäävad tagatistena arvele vaid menetluses olevates asjades tasutud tagatised. Enamus kohtuasju lahendatakse kohtutes aasta jooksul – lahendatud tsiviilasjade keskmine menetlusaeg maakohtutes on 101 päeva ning ringkonnakohtutes 163 päeva apellatsioonimenetluses ja 63 päeva määruskaebusmenetluses. Täpsemalt vaata <https://www.kohus.ee/dokumendid-ja-vormid/kohtute-menetlusstatistika>. Vastavalt RTJ 2 punkt 17 (a) kajastatakse kohustisi, mis eeldatavasti arveldatakse ettevõtte tavapärase äriotsuse käigus, lühiajalistena. Antud juhul, kuna nende kohustiste realiseerumine sõltub kohtumenetlusest ja nende realiseerumise tähtsuse hindamine oleks keerukas ja tulemus ei pruugi olla usaldusväärne, tuleks konservatiivsuse printsiipi arvestades neid kajastada lühiajaliste kohustistena. Eelnevalt tulenevalt ei pea me vajalikuks senises kajastamises muudatuste tegemist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnis Saar
kantsler

Marilyn Reintamm, Marilyn.Reintamm@just.ee

Kairi Sirkel, Kairi.Sirkel@just.ee

Karin Karpa, Karin.Karpa@just.ee